PD3.online
Originalt øvemateriale

Prøve i Dansk 3

Øvesæt 00 · Fælles steder i Mellemkøbing

UOFFICIELT ØVESÆT · IKKE UDGIVET AF SIRI

Skriftlig del

Læseforståelse 1

Opgavehæfte

Delprøve 1: Fælles steder i Mellemkøbing

Der er en tekstsamling og et opgavehæfte. Læs først instruktionen i opgavehæftet.

- Hjælpemidler: Ingen
- Tid: 25 minutter

Udfyldes af prøvedeltageren

Navn

Øvesæt

Dato

Tid brugt

Bedømmelse

Dato / kommentar

Point

Instruktion

- Søg informationer i tekstsamlingen Fælles steder i Mellemkøbing. Brug indholdsfortegnelsen.
- Svar præcist og kort på spørgsmålene.

Der gives 1 point for hvert korrekt svar.

Søg informationer under *To ruter gennem byen*

1. Hvor lang er den rute, der passerer den gamle mølle?

---

2. Hvilken måned og hvilket år blev ruternes pile sat op i gaderne?

---

3. Hvor kan man hente et gratis papirkort, når kiosken er lukket om vinteren?

Søg informationer under *Et måltid i det gamle forsamlingshus*

4. Hvornår er sidste frist for at bestille plads til torsdagens fællesspisning?

---

5. Hvem betaler for råvarerne til fællesspisningen under forsøget?

---

6. Hvilke oplysninger skal en gæst med fødevareallergi give ved tilmelding?

Søg informationer under *Haven uden private bede*

7. Er det kommunen, der ejer fælleshavens redskaber? Svar ja eller nej.

Søg informationer under *Haven uden private bede*

8. Hvorfor blev stien til havens mødeplads gjort bredere?

---

9. Hvad sker der med grøntsager, som ikke bruges til havens fælles måltid?

Søg informationer under *Fællesboden: Ting til låns*

10. Hvilke to ugedage kan man hente og aflevere lånte ting i Fællesboden? Nævn begge.

---

11. Hvilken genstand kræver et depositum?

---

12. Hvad skal låneren gøre, hvis en genstand har fået en lille fejl?

Søg informationer under *Posthuset, der fik en ny opgave*

13. Hvilken måned og hvilket år åbnede Mødestedet i det gamle posthus?

---

14. Hvem beslutter Mødestedets månedlige program?

---

15. Hvordan kan Mødestedet hjælpe med at annoncere et åbent møde? Nævn begge muligheder.

PD3.online
Originalt øvemateriale

Prøve i Dansk 3

Øvesæt 00 · Fælles steder i Mellemkøbing

UOFFICIELT ØVESÆT · IKKE UDGIVET AF SIRI

Skriftlig del

Tekstsamling

Læseforståelse 1

Fælles steder i Mellemkøbing

Der er en tekstsamling og et opgavehæfte. Læs først instruktionen i opgavehæftet.

Tekster til det valgte øvesæt

Indhold

To ruter gennem byen 3

Et måltid i det gamle forsamlingshus 5

Haven uden private bede 7

Fællesboden: Ting til låns 9

Posthuset, der fik en ny opgave 11

Mellemkøbing og de lokale tilbud i teksterne er opdigtede. Billederne viser virkelige steder og er valgt som illustrationer.

To ruter gennem byen

To ture fra stationen

Vil du opleve Mellemkøbing til fods? Her kan du vælge mellem to afmærkede ture, som begge begynder ved stationen og slutter ved biblioteket. Den blå rute er 2,6 kilometer og går gennem centrum. Den orange rute er 4,1 kilometer og passerer den gamle mølle. På kortet kan du også se, hvor du kan holde pause. Kommunen fik idéen til ruterne, da biblioteket spurgte en gruppe borgere, hvordan de viste byen frem for nye naboer. Mange nævnte torvet og møllen, men få kendte stien langs åen. Derfor kom der både et kort over hele turen og små oversigter ved udvalgte kryds. Du kan gå turene på egen hånd; der er ingen faste starttidspunkter.

Nye skilte, gamle brochurer

De første brochurer var klar i 2024, men de små pile i gaderne blev først sat op i september 2025. Det er grunden til, at en ældre brochure ikke altid viser samme vej som de nye skilte. Den tidligere blå rute gik over en smal træbro, som mange med barnevogn undgik. Nu følger ruten en bredere sti på den anden side af åen. Den orange rute blev ikke ændret. Biblioteket har stadig enkelte gamle brochurer i sit arkiv, men dem, der ligger fremme ved skranken, viser de aktuelle ruter. Skiltene har både farver og symboler, så man også kan følge dem uden at skelne farverne fra hinanden. Ved de første prøveture fulgte frivillige med som observatører. De hjalp ikke deltagerne med at finde vej undervejs, men noterede de steder, hvor nogen tøvede. På den måde kunne skiltene forbedres, før de opdaterede brochurer blev lagt frem.



Illustrationsfoto. Parkerede cykler i København. Foto: Daderot / Wikimedia Commons / CC0 1.0 Skaleret til siden uden beskæring. Kilde / Licens

En omvej, når vandet stiger

På den blå rute kan et lavt stykke ved åen blive lukket efter kraftig regn. I så fald viser et midlertidigt skilt en omvej gennem Kirkegade. Omvejen gør turen omkring 300 meter længere, men den fører stadig til biblioteket. Før skiltet fjernes igen, undersøger en medarbejder, om stien er sikker. Kommunen giver besked om lukningen ved indgangen til stien, så de gående kan vælge omvejen, før de står ved vandet. Den orange rute ligger højere og bliver normalt ikke lukket efter regn, men den har flere bakker. Derfor er den ikke nødvendigvis lettere at gå. Efter en lukning ser kommunen også på, om beskeden var synlig fra begge retninger. Flere havde ønsket en fast dato for genåbning, men vandstanden er svær at forudsige.

Uden telefon

Ved nogle af skiltene kan man åbne et link og høre en kort fortælling om stedet. Det kræver ingen særlig app, og fortællingerne er ikke nødvendige for at finde vej. Et trykt kort kan hentes gratis ved skranken på biblioteket. I weekenden kan kortet også fås i den bemandede kiosk ved stationen, men kiosken lukker i vintermånederne. Kommunen valgte at beholde papirkortet, fordi nogle besøgende foretrækker at lægge telefonen væk på turen. Kortet viser både ruterne og de steder, hvor man kan holde pause. Det har også en kontaktadresse, som man kan bruge, hvis et skilt mangler eller peger forkert. Fortællingerne handler blandt andet om åens tidligere betydning for byen og om den gamle mølle. Man kan lytte undervejs eller nøjes med at følge skiltene.

Hvad der bliver undersøgt

Et halvt år efter at skiltene kom op, talte kommunen med folk på begge ruter. Flere syntes, at det var blevet lettere at finde fra stationen til biblioteket. Samtalerne viste derimod ikke, om flere var begyndt at gå til hverdag. Projektlederen vil derfor undersøge, hvordan ruterne bliver brugt, før kommunen beslutter, om der skal laves en tredje. Meldinger om manglende eller uklare skilte bliver også samlet. En pil ved møllen blev for eksempel flyttet, fordi den pegede mod et privat gårdrum. De frivillige, som testede kortet, var især optaget af, om man kunne forstå beskederne uden at kende byen i forvejen. Kommunen vil forbedre skiltningen de steder, hvor folk stadig bliver i tvivl, før den bruger penge på en ny rute.

Et måltid i det gamle forsamlingshus



Illustrationsfoto. Deltagere samlet om et fælles måltid. Foto: EmpAhmadK / Wikimedia Commons / CC0 1.0 Skaleret til siden uden beskæring. Kilde / Licens

Plads ved bordet

Hver torsdag aften er der fællesspisning i det gamle forsamlingshus i Mellemkøbing. Det var beboere i kvarteret, der fik idéen: De savnede et sted, hvor man kunne møde andre uden først at melde sig ind i en forening. Der er plads til 36 gæster, og man bestiller en plads på bibliotekets hjemmeside senest onsdag klokken 12. Man kan også ringe til biblioteket, hvis man ikke har adgang til nettet. En reservation gælder kun én torsdag. Hvis nogen melder afbud, kan man måske få en plads ved døren, men køkkenholdet kan ikke love et måltid uden reservation. En frivillig tager imod gæsterne og hjælper dem med at finde plads ved bordene.

Hvem betaler?

Kommunen betaler for råvarerne med et lille forsøgstilskud, og gæsterne betaler ikke for maden. Man kan lægge et frivilligt bidrag i kassen ved døren. Pengene går til nye køkkenredskaber. Den, der ikke giver penge, kan deltage på samme vilkår som alle andre. Tilskuddet gælder foreløbig til sommer; ingen ved endnu, om ordningen fortsætter på samme måde bagefter. En lokal købmand leverer varerne, men vælger ikke menuen. Den opgave ligger hos det frivillige køkkenhold, som prøver at bruge grøntsager i sæson. Når en vare er udsolgt, ændrer holdet retten frem for at købe et dyrere alternativ uden for budgettet. Køkkenholdet skriver udgifterne ned efter hver aften og ser på, om råvarerne rakte til det antal gæster, der kom. Det er en måde at planlægge bedre på, ikke en regning til den enkelte deltager.

Allergi oplyses ved tilmelding

Menuen offentliggøres mandag. Hvis en gæst har fødevareallergi, skal vedkommende ved tilmeldingen skrive, hvilke ingredienser der skal undgås. Køkkenholdet undersøger så, om det kan lave en sikker portion i husets lille køkken. Det kan ikke love en løsning til alle, men gæster må gerne tage egen mad med og stadig sidde ved bordet. Den ansvarlige i køkkenet læser oplysningerne om allergi og sletter dem efter aftenen. Køkkenholdet spørger efter de konkrete ingredienser, ikke efter en diagnose. Det er vigtigt at give besked i god tid: Når indkøbene er gjort og maden er sat over, er det sværere at ændre retten. Kan holdet ikke lave en sikker portion, fortæller det gæsten det inden fællesspisningen.

Sådan kan du hjælpe

De frivillige mødes en time før gæsterne. Nogle dækker bord, andre vasker grøntsager eller tager imod folk ved døren. En ny frivillig arbejder sammen med en erfaren den første aften. Man kan også hjælpe med oprydningen, hvis man ikke kan komme tidligt, og det er helt i orden blot at være gæst. Køkkenholdet prøvede først at lægge en vagtplan tre måneder frem, men mange havde skiftende arbejdstider. Nu planlægger det to uger ad gangen og aftaler eventuelle bytter direkte med de frivillige. Efter måltidet taler holdet kort om, hvad der fungerede, og hvad der skal ændres næste torsdag. På den måde kan man hjælpe til uden at binde sig for en hel sæson.

Mere end antallet af gæster

Efter tre måneder spurgte arrangørerne gæsterne, hvad de fik ud af aftenerne. Flere værdsatte især, at de kunne komme alene og alligevel få nogen at tale med. Andre kom mest, fordi maden var gratis. Begge grunde blev taget alvorligt. Køkkenholdet noterede også, hvor meget mad der var til overs, så det kunne købe bedre ind næste gang. Men antallet af serverede portioner fortæller ikke alene, om fællesspisningen er en succes. Arrangørerne vil høre både faste og nye gæster, også dem der kun kan komme enkelte torsdage. Kommunen beslutter først, om tilskuddet skal fortsætte, når den har set udgifterne og deltagernes tilbagemeldinger. En kort samlet beskrivelse skal vise, hvad pengene blev brugt til, og hvad gæsterne oplevede.

Haven uden private bede

Hvem har en have?

Bag den tidligere skole i Mellemkøbing lå et græsareal, som i mange år blot blev slået. En gruppe naboer foreslog at bruge en del af arealet til fælleshave. Kommunen gav lov til et forsøg på tre år, men jorden er stadig kommunens. Der findes ingen private bede, som en familie kan sætte navn på og beholde for sig selv. Medlemmerne beslutter i fællesskab, hvad der skal plantes, og en ny deltager kan begynde med en enkelt arbejdsdag. Man betaler ikke for at komme ind. Foreningen beder dog folk tilmelde sig på forhånd, hvis de vil være med til en aktivitet, så der er redskaber nok. På de første arbejdsdage viste en erfaren deltager, hvor vand og redskaber kunne findes. Folk kunne derefter vælge en opgave efter tid og interesse. Ingen behøvede at love at komme hver uge for at være med i forsøget.

Redskaber og ansvar

Haveforeningen ejer de fælles redskaber og låser dem inde i et skur efter brug. Kommunen betalte for selve skuret, men den står ikke for at reparere en ødelagt spade. Et medlem, der opdager en skade, skriver det i foreningens log, så nogen kan undersøge, om redskabet kan repareres. Foreningen købte først mange små redskaber, fordi den forventede, at alle ville arbejde samtidig. I praksis kom folk på forskellige tidspunkter. Nu erstatter den kun det, der faktisk mangler. En skoleklasse på besøg må bruge redskaberne, når en frivillig fra foreningen er til stede. Loggen bruges også til at undgå, at to frivillige køber den samme ting. Et redskab, som kun bruges få gange om året, lånes undertiden fra en anden forening, hvis begge parter er enige om betingelserne.



Illustrationsfoto. Fælleshave med højbede ved havnen i Aarhus. Foto: © 2026 Ciara Ní Riain / Wikimedia Commons / CC BY-SA 4.0 Skaleret til siden uden beskæring. Kilde / Licens

En sti for flere

En ny sti fører fra fortovet til havens mødeplads. Den blev gjort bredere, efter at en besøgende med kørestol fortalte, hvor svært det var at komme forbi vandtønderne. Foreningen byggede også to høje plantekasser, så flere kan arbejde med jord uden at skulle bøje sig ned. Kasserne er til fælles brug. Enkelte steder i haven bliver stadig ujævne efter regn, og gruppen beder derfor besøgende fortælle, hvis de møder en hindring. Før åbne arbejdsdage kontrollerer de frivillige, at stien er fri for slanger og redskaber, og at lågen er let at åbne. Foreningen håber, at ændringerne gør haven lettere at bruge, men vil fortsat spørge de besøgende, hvad der fungerer i praksis.

Høsten bliver delt

De første grøntsager bruges til et fælles måltid på den sidste søndag i hver måned. Det, som ikke bliver brugt dér, kan deltagerne tage med hjem efter en fælles aftale. Fordelingen afhænger ikke af, hvor mange timer hver enkelt har arbejdet. En frivillig foreslog at veje høsten og føre regnskab, men de andre ville hellere aftale fordelingen, når de kunne se, hvad der faktisk var modent. Er høsten lille, får det fælles måltid første prioritet. Nogle gange må den planlagte ret ændres, fordi grøntsagerne vokser langsommere end ventet. Haven sælger ikke sine grøntsager. Flere medlemmer fortæller, at de kommer lige så meget for at lære af andre som for at tage noget med hjem.

Også uden for sommeren

Om vinteren er der færre opgaver i haven. Foreningen mødes dog en gang om måneden på biblioteket for at planlægge næste sæson. Nogle naboer ønsker flere åbne arrangementer, mens andre gerne vil have mere ro omkring området. Et forslag er at sætte en bænk uden for lågen, så også forbipasserende kan bruge stedet. Forslaget er endnu ikke besluttet; først skal gruppen undersøge, om bænken kan stå uden at spærre stien. Beboere, som ikke er medlemmer, kan sende kommentarer til biblioteket. Før den treårige forsøgsperiode slutter, skal kommunen og foreningen sammen vurdere, hvordan haven fungerer. De vil blandt andet se på, om den bruges af flere end dem, der dyrker grøntsager.

Fællesboden: Ting til låns



Illustrationsfoto. Redskaber og husholdningsudstyr i Portsmouth Library of Things. Foto: Tim Sheerman-Chase / Wikimedia Commons / CC BY 2.0 Skaleret til siden uden beskæring. Kilde / Licens

Mere end bøger

I et tidligere butikslokale tæt på stationen har en gruppe borgere åbnet Fællesboden. Her kan medlemmer låne ting, som de sjældent har brug for derhjemme: en symaskine, store gryder, et foldbart bord og enkelte redskaber til haven. Boden køber ikke varer på bestilling fra den enkelte låner. Listen bliver ændret, når foreningen kan se, at mange spørger efter den samme type ting, og når der er plads til at opbevare dem. Den begyndte med 20 genstande, men tallet er ikke et mål i sig selv. En ting, der går i stykker ofte, kan tages ud af ordningen, selv om mange gerne vil låne den. Frivillige spørger ikke kun efter nye genstande, men også efter ting, der kan bruges af flere på forskellige måder. De vil undgå at fylde lokalet med udstyr, som ser spændende ud, men næsten aldrig bliver hentet.

Medlemskab og aflevering

Et medlemskab koster 60 kroner for et år og giver adgang til at reservere genstande. Man henter og afleverer dem personligt, fordi frivillige skal kontrollere, om alle dele følger med. Boden har åbent tirsdag og fredag fra klokken 15 til 18. En reservation bortfalder, hvis genstanden ikke er hentet inden lukketid på den aftalte dag. Låneren kan derefter reservere genstanden igen. Der er ikke et gebyr for en glemt afhentning, men en genstand skal afleveres senest på den dato, der står på lånekortet. Frivillige kontakter først låneren, hvis fristen overskrides. På lånekortet står også en kort beskrivelse af, hvilke dele der følger med. Det hjælper både låneren og den frivillige, når tingen skal tilbage. En besked om en forsinkelse ændrer ikke automatisk fristen.

Et særligt lån

Den store ladcykel står udenfor og er den eneste genstand, som kræver et depositum. Beløbet er 200 kroner og betales ved afhentning. Det kommer tilbage, når cyklen afleveres i aftalt stand. Cyklen må bruges til private ture, men ikke til levering for en virksomhed, da foreningens forsikring ikke dækker erhvervskørsel. Før cyklen bliver lånt ud, viser en frivillig, hvordan den bruges, og gennemgår de vigtigste regler med låneren. Den skal låses, når den står uden opsyn, og boden skal have besked, hvis den får en skade. Foreningen vil gerne give flere mulighed for at prøve en ladcykel uden at købe en selv. Derfor er låneperioden kortere end for de mindre genstande.

Når noget ikke virker

En låner skal sige til ved aflevering, hvis en genstand har fået en fejl, også når fejlen virker lille. De frivillige mærker genstanden og undersøger, om den kan repareres, før den lånes ud igen. Boden samarbejder med en lokal reparatør, men det kan tage tid at skaffe en reservedel. Et medlem, som har reserveret genstanden, får besked, hvis afhentningen må udsættes. Nogle fejl kan ses med det samme, mens andre først viser sig, når udstyret bliver afprøvet. De frivillige tager et billede, hvis det hjælper reparatøren med at vurdere skaden. Bliver reparationen for dyr, drøfter foreningen, om genstanden skal ud af ordningen. Især elektrisk udstyr bliver kontrolleret grundigt, før nogen får lov at låne det igen.

Hvad der tæller

Fællesboden registrerer, hvor ofte de forskellige ting bliver lånt. Foreningen spørger også medlemmerne, om et lån har sparet dem for et køb, eller om det gav dem mulighed for at prøve noget nyt. Begge dele kan have værdi, men de fortæller ikke det samme om ordningen. Ved årets slutning ser foreningen på, om medlemsbetalingen dækker reparationer og opbevaring. Hvis udgifterne er for høje, vil den først undersøge, om noget kan gøres anderledes, før den hæver prisen. En populær ting kan være dyr at reparere, mens en ting, der sjældent lånes, kan være vigtig for enkelte medlemmer. Tallene bliver derfor lagt frem på årsmødet sammen med medlemmernes erfaringer. Derefter beslutter de, hvad boden skal tilbyde næste år.

Posthuset, der fik en ny opgave

Et hus åbner igen

Da det gamle posthus i Mellemkøbing stod tomt, foreslog tre foreninger at bruge huset til små arrangementer. Kommunen betalte for nødvendige ændringer af bygningen, mens foreningerne skaffede borde, lamper og frivillige. Huset åbnede i april 2026 under navnet Mødestedet. Det er ikke et nyt posthus, og man kan ikke hente pakker der. I stedet kan man se en lille udstilling, deltage i en samtaleaften eller låne et rum til et åbent møde. En lokal café får lov at sælge kaffe på udvalgte dage, men den står ikke for hele husets program. Det bliver lavet af brugerne. Bygningen blev først gjort klar til mindre grupper, så den kunne åbne uden et stort fast program. Senere kom flere forslag fra folk, der aldrig havde brugt huset før. Husets brugerråd valgte at prøve dem enkeltvis.

Hvem vælger programmet?

Et brugerråd med repræsentanter fra de tre foreninger og to beboere beslutter det månedlige program. Kommunens medarbejder hjælper med regler om sikkerhed og åbningstider, men vælger ikke emnerne for samtaleaftener. Et forslag kan sendes til rådet på papir eller via hjemmesiden. Rådet prioriterer aktiviteter, som kan være åbne for andre end foreningens egne medlemmer. Det betyder ikke, at hvert forslag bliver godkendt. Et planlagt kursus måtte vente, fordi det krævede udstyr, huset endnu ikke havde. Rådet offentliggør begrundelsen for et afslag, så den, der foreslog en aktivitet, ved hvad der kan ændres. På møderne ser brugerrådet på, om forskellige aldersgrupper og nye deltagere kan være med. Det er dog ikke et krav, at alle arrangementer skal passe til alle. Samlet skal programmet give forskellige grupper lyst til at bruge huset.



Illustrationsfoto. Biblioteket i Frederikshavn. Foto: Jørgen Larsen / Wikimedia Commons / CC BY-SA 3.0 / skaleret til PDF Skaleret til siden uden beskæring. Kilde / Licens

At holde et åbent møde

En gruppe kan reservere mødelokalet gratis, hvis arrangementet er åbent for alle. Gruppen skal selv udpege en ansvarlig person, som sørger for at låse op og rydde op bagefter. Mødestedet kan skrive om mødet i husets kalender og printe et lille antal opslag. Arrangørerne står selv for invitationer og materialer. Inden en dato bliver aftalt, skal de beskrive aktiviteten, så brugerrådet kan se, om lokalet passer til den. Der er også et mindre rum til forberedelse, men det kan ikke bruges som fast kontor. Ordningen giver nye grupper mulighed for at afprøve en idé uden store udgifter. Rådet opfordrer dem til at starte med et enkelt arrangement frem for at planlægge en hel række på én gang.

Plads til at sige nej

Nogle naboer glædede sig over mere liv i gaden, mens andre frygtede støj om aftenen. Kommunen satte derfor en lukketid klokken 21.30 og bad Mødestedet notere henvendelser fra naboerne. Efter en koncert klagede en nabo over, at døren ud mod gaden havde stået åben. Ved næste koncert blev døren holdt lukket, og musikerne spillede i et rum længere fra vejen. Naboen blev også inviteret til at fortælle om sine erfaringer på et åbent møde. Brugerrådet vil følge henvendelserne over flere måneder, før det ændrer reglerne for arrangementer. Det mener, at en konkret klage er lettere at handle på, når man ved, hvad problemet var, og hvornår det opstod.

Et forsøg uden facit

Efter seks måneder havde færre grupper brugt huset end forventet. Til gengæld kom der deltagere fra forskellige dele af byen til flere af arrangementerne. Brugerrådet vil derfor ikke kun tælle reservationer. Det spørger også, om nye gæster følte sig velkomne, og om ændringerne har hjulpet på støjen. Kommunen har endnu ikke besluttet, om huset skal have flere ansatte. Først vil den se på udgifter, åbningstider og erfaringer fra et helt år. Brugerrådet undersøger desuden, om folk ved, at de kan foreslå aktiviteter, eller om programmet mest når dem, der allerede er aktive i en forening. Resultaterne skal bruges til at beslutte, hvordan Mødestedet skal drives videre.

PD3.online
Originalt øvemateriale

Prøve i Dansk 3

Øvesæt 00 · Fælles steder i Mellemkøbing

UOFFICIELT ØVESÆT · IKKE UDGIVET AF SIRI

Skriftlig del

Læseforståelse 2

Opgavehæfte

Delprøve 2A, 2B og 3

Der er et teksthæfte og et opgavehæfte. Læs først instruktionen i opgavehæftet.

- Hjælpemidler: Ingen
- Tid: 65 minutter

Udfyldes af prøvedeltageren

Navn

Øvesæt

Dato

Tid brugt

Bedømmelse

Dato / kommentar

Point

Instruktion

- Læs teksten Mere end en plads i bussen.
- Herunder er tre spørgsmål til teksten. Til hvert spørgsmål er der tre svarmuligheder: A, B og C.
- Sæt kryds ved det rigtige svar.

Der gives 2 point for hvert korrekt svar.

1. Hvad var Majas vigtigste grund til at fastholde telefonbestillingen?

   Sæt ét kryds

   - ☐ A. Hun ville gøre det lettere for chaufføren at arbejde med en samlet liste over passagererne.
   - ☐ B. Hun ville sikre, at manglende digitale færdigheder eller udstyr ikke afskar beboere fra at bruge bussen.
   - ☐ C. Hun forventede, at samtaler med bibliotekets medarbejdere ville få flere bilister til at prøve bussen.

2. Hvordan vurderer Maja de mange bestillinger efter tre måneder?

   Sæt ét kryds

   - ☐ A. De viser, at der er interesse for bussen, men kan dække over flere forskellige ændringer i passagerernes hverdag.
   - ☐ B. De viser, at bussen først og fremmest er blevet brugt af beboere, som tidligere kørte i deres egen bil.
   - ☐ C. De viser, at bussen har mindsket biltrafikken mere end forventet, selv om enkelte passagerer tidligere gik.

3. Hvorfor blev tirsdagens tidlige afgang bevaret, selv om der var større efterspørgsel om fredagen?

   Sæt ét kryds

   - ☐ A. Maja regnede med, at der snart ville komme lige så mange passagerer tirsdag som fredag.
   - ☐ B. Kommunen ville beholde alle afgange, indtil der var mulighed for at indsætte en ekstra bus om fredagen.
   - ☐ C. Tirsdagens passagerer var mere afhængige af netop den afgang end flere af dem, der ønskede at rejse fredag.

Instruktion

- Læs teksten Når en have er fælles.
- I teksten er der fjernet fem tekstdele. De er markeret med tallene 1-5.
- Nedenfor er de fem tekstdele samt to ekstra. De er angivet med A, B, C, D, E, F og G.
- Skriv i skemaet det bogstav, der passer ved hvert tal. Hvert bogstav må kun bruges én gang. De to ekstra tekstdele bruges ikke.

Der gives 2 point for hvert korrekt svar.

A. De bad derfor kommunen om at få undersøgt jorden, før de plantede noget spiseligt direkte i den. Imens måtte planerne vente, selv om flere havde købt frø og gerne ville udnytte det gode forårsvejr.

B. De indførte derfor en enkel låneliste i skuret. Tog man et redskab med hjem, skulle man skrive sit navn og en afleveringsdato. Brugte man det kun i haven, behøvede man ikke at registrere noget.

C. De besluttede derfor at bygge plantekasser med ny jord og dyrke grøntsagerne i dem den første sommer. Undersøgelsen af den gamle jord ville de vente med, indtil de havde set, hvor stor interessen for haven blev.

D. De blev enige om, at alle deltagere måtte tage lidt med hjem, og at resten skulle bruges til fællesspisning i beboerhuset. Der kunne alle komme, også selv om de ikke havde hjulpet til i haven.

E. Løsningen blev at samle bedene i den solrigeste del og indrette en mindre opholdsplads i skyggen. Her kunne man sætte sig med sin kaffe, mens andre arbejdede. Der skulle være adgang til begge dele for alle.

F. De valgte derfor at lade én frivillig stå for udlånet af redskaber. Vedkommende skulle have den eneste nøgle og åbne skuret på faste tidspunkter. Til gengæld ville ingen længere være i tvivl om, hvor tingene var.

G. I stedet fordelte de arbejdet i små opgaver, som deltagerne skrev sig på en uge ad gangen. Man kunne for eksempel love at vande to aftener eller luge en kasse, når det passede i ens kalender.

1	2	3	4	5

Bemærk: Delprøve 3 er på bagsiden!

Instruktion

- Læs teksten Pauser, der faktisk bliver holdt.
- Der er fjernet otte ord eller udtryk. Hullerne er markeret med tallene 1-8.
- Til hvert hul er der fire muligheder: A, B, C og D. Sæt kryds ved det ord eller udtryk, der passer i teksten.
- Der er et eksempel angivet som 0.

Der gives 1 point for hvert korrekt svar.

	A	B	C	D
0	selvom	fordi X	derimod	desuden
1	ansvar	overblik	forbehold	formål
2	afstand	hensyn	hensigt	vare
3	Til gengæld	Alligevel	Derfor	Tværtimod
4	afgjorde	forhindrede	betød	krævede
5	forklaring	forudsætning	ulempe	konsekvens
6	overset	omtalt	beskrevet	undersøgt
7	erfaring	brug	indsats	forskel
8	med	om	op	efter

PD3.online
Originalt øvemateriale

Prøve i Dansk 3

Øvesæt 00 · Fælles steder i Mellemkøbing

UOFFICIELT ØVESÆT · IKKE UDGIVET AF SIRI

Skriftlig del

Læseforståelse 2

Teksthæfte

Delprøve 2A, 2B og 3

Der er et teksthæfte og et opgavehæfte. Læs først instruktionen i opgavehæftet.

Tekster til det valgte øvesæt

Mere end en plads i bussen

Da den store rutebus forsvandt fra tre landsbyer omkring Mellemkøbing, opdagede Bodil, hvor mange af hendes aftaler der afhang af en bil. Hun havde ikke selv kørekort og måtte igen og igen spørge sin datter om hjælp. Derfor var hun blandt de første, der meldte sig til kommunens forsøg med en mindre bus. Den kørte på bestemte tidspunkter, men ruten kunne tilpasses dem, der bestilte en tur. Projektlederen Maja Holm håbede, at ordningen kunne give flere mulighed for at klare sig selv. Samtidig skulle den være billigere i drift end den gamle rute, hvor mange sæder stod tomme. De to mål trak dog ikke altid i samme retning. En bus med mange passagerer så godt ud i regnskabet, mens en næsten tom bus kunne være afgørende for dem, der sad i den. »Vi skal vide, hvad folk får ud af forbindelsen, før vi beslutter, om den er pengene værd,« siger Maja. Forsøget løber i et halvt år.

Leverandøren foreslog oprindeligt, at alle ture skulle bestilles i en app. Det ville gøre det let at tilpasse ruten, når nogen meldte afbud. Men på et borgermøde fortalte flere, at de ikke havde en smartphone. Andre havde en, men var usikre på, om en bestilling var gået igennem. Maja insisterede derfor på, at man også skulle kunne ringe til biblioteket. Her lagde medarbejderne bestillingerne ind i det samme system, så chaufføren stadig kun fik én liste. Telefonordningen krævede ekstra arbejdstid og var dermed dyrere end en løsning med appen alene. For Maja var det imidlertid afgørende, at den nye bus også kunne bruges af dem, der havde sværest ved at finde andre muligheder. »Hvis vi gør en bestemt telefon til adgangsbillet, mister vi en del af meningen med forsøget.« Bodil bestiller nu selv ved at ringe. For hende er det vigtigt, at hun selv kan stå for hele aftalen.

Efter tre måneder var der kommet flere bestillinger end forventet. Lokalavisen beskrev det som tegn på, at beboerne havde ladet bilen stå. Den konklusion vil Maja gerne vente med. I samtaler med passagererne har hun hørt meget forskellige historier. Nogle har tidligere kørt i egen bil, mens andre har gået til stationen. Enkelte er begyndt at tage på besøg, som de før måtte opgive. Et lift, der bliver erstattet af en bustur, betyder heller ikke nødvendigvis, at en biltur forsvinder. Naboen eller familiemedlemmet skulle måske alligevel samme vej. Bestillingerne fortæller altså noget om efterspørgslen, men kan ikke uden videre omsættes til færre biler på vejene. Det gør ikke Maja skuffet over forsøget. For Bodil er det for eksempel en gevinst at kunne lave en aftale uden først at spørge familien. Kommunen er nu begyndt at spørge mere systematisk til passagerernes tidligere transport for at kunne skelne mellem de forskellige virkninger.

Den forskel blev også tydelig, da kommunen skulle justere køreplanen. Fredag var der ofte flere interesserede end ledige pladser, mens tirsdagens tidlige afgang sjældent havde mere end tre passagerer. En konsulent foreslog at flytte tirsdagsturen til fredag. Men de tre brugte bussen til aftaler på sundhedshuset, og ingen anden forbindelse kunne få dem frem til tiden. Flere af fredagens passagerer kunne derimod tage et senere tog. Derfor blev tirsdagsturen foreløbigt bevaret. Maja afviser ikke, at en afgang med få passagerer kan blive for dyr. Hun mener bare, at det også må tælle, hvilke alternativer de har. Kommunen har indført en venteliste til fredag for at få et bedre grundlag for næste køreplan. Når forsøget slutter, skal politikerne tage stilling til både prisen og den forskel, bussen gør i hverdagen. Bodil håber, at de vil se forbindelsen som mere end transport: »Jeg vil gerne være sammen med min datter. Men det er rart, at vores aftaler ikke altid skal handle om at få mig frem og tilbage.«

Når en have er fælles

En fælleshave kan ligne en enkel vej til et bedre naboskab: Man stiller jord til rådighed, køber redskaber og inviterer beboerne indenfor. Men hvem har ansvaret for et sted, der tilhører alle? Det spørgsmål kom til at fylde i et boligområde i Mellemkøbing, hvor nogle beboere havde fået lov til at anlægge en have. De ønskede fri adgang uden krav om medlemskab. Efter få uger manglede flere redskaber, og arbejdet gik i stå, mens folk ledte. Gruppen ville bevare det åbne skur, men havde brug for at vide, hvem der havde lånt hvad.

1

Ordningen gav et overblik over udlånene, og skuret kunne fortsat bruges uden at vente på en nøgleansvarlig. Reglerne gjorde det altså lettere at dele.

Vanskeligere var det at blive enige om havens formål. De ivrigste dyrkere havde tegnet bede over næsten hele arealet. Andre havde forestillet sig et sted, hvor man også kunne drikke kaffe eller læse. De følte sig ikke velkomne, hvis adgang forudsatte, at man kunne kende forskel på ukrudt og grøntsager. Gruppen måtte finde plads til begge former for deltagelse.

2

På den måde kunne man komme i haven uden at skulle arbejde. Beboerne havde erkendt, at et fællesskab godt kan rumme forskellige interesser.

Der var dog grænser for, hvad de selv kunne beslutte. En beboer blev bekymret for jordens kvalitet, fordi der tidligere havde været parkeringsplads på grunden. Andre syntes, at jorden så fin ud, og ville helst i gang. Men en pæn overflade sagde ikke noget sikkert om, hvad der lå under den. Spørgsmålet krævede faglig hjælp.

3

Resultatet viste, at grøntsagerne skulle dyrkes i kasser med ny jord. Beboerne måtte ændre indretningen igen. De kunne stemme om havens udseende, men ikke om jordens egnethed.

Da haven var anlagt, opstod en mindre synlig udfordring. Mange havde bygget plantekasser en lørdag, men derefter blev vanding og lugning overladt til nogle få. Samtidig ville flere gerne hjælpe, hvis de kunne overskue, hvad de sagde ja til. En fast ugentlig arbejdsdag passede dårligt til både skiftende arbejdstider og familieliv.

4

Den fordeling gjorde det lettere at hjælpe på forskellige tidspunkter, og deltagerne kunne bytte indbyrdes. Det løste ikke alle problemer, men gjorde det tydeligere, hvornår der manglede hænder.

Senere på sommeren var der flere grøntsager, end deltagerne kunne bruge. Nogle foreslog at sælge overskuddet og købe nye redskaber. Andre var bekymrede for, om haven så ville blive et lille firma, hvor udbyttet fik større betydning end samværet. De ville heller ikke bruge aftenerne på regnskab. Gruppen søgte derfor en løsning, hvor høsten kom flere til gode uden salg.

5

På den måde fik også naboer uden for havegruppen glæde af overskuddet. Samtidig undgik man at beregne, om den enkeltes høst svarede til antallet af arbejdstimer.

Erfaringerne viser, at det fælles sjældent opstår af sig selv. Uden aftaler risikerer ansvaret at lande hos dem, der har sværest ved at sige nej. Omvendt kan detaljerede regler gøre deltagelsen til en pligt, man helst undgår. Beboerne valgte at justere aftalerne fra sæson til sæson. Haven skulle være et sted, man kunne være med til at præge, også når man først var kommet til efter den første sæson.

Pauser, der faktisk bliver holdt

Medarbejderne havde brug for en pause, (0) … de havde arbejdet uden afbrydelse hele formiddagen.

I borgerservice i Mellemkøbing var pauserne efterhånden blevet noget, medarbejderne talte mere om, end de holdt. Nogle spiste deres mad foran skærmen, mens andre hele tiden blev hentet tilbage fra pauserummet. Når en kollega var væk, var de andre ofte usikre på, hvem der skulle overtage telefonen. Før de lavede nye aftaler, ville lederen have et fælles **(1) …** over, hvornår presset var størst. I en uge noterede medarbejderne derfor, hvornår de blev afbrudt, og hvad afbrydelserne handlede om. Det viste sig, at en stor del af henvendelserne godt kunne have ventet ti minutter.

En fast fælles pause virkede umiddelbart som en enkel løsning. Den kunne også give kollegerne tid til at tale sammen om andet end arbejde. Men planen måtte tage **(2) …** til, at der fortsat skulle være nogen til at besvare akutte telefonopkald. Lederen afviste derfor forslaget om at lade alle holde pause samtidig. Telefonen skulle være bemandet hele dagen. **(3) …** delte medarbejderne sig i to hold, der kunne holde pause på skift. De aftalte også, hvem man skulle gå til med en hastesag, så det ikke altid var den samme erfarne kollega, der blev hentet tilbage.

Det var dog ikke nok at beskytte pauserne mod afbrydelser. En medarbejder fortalte, at hun ofte sad tavs og tænkte på den næste svære samtale. At hun ikke sagde noget, **(4) …** altså ikke, at hun slappede af. Andre havde det stik modsat: De fik ny energi af at tale med kollegerne. Derfor blev et mindre møderum stillet til rådighed for dem, der ønskede ro, mens samtalerne kunne fortsætte i pauserummet. Man behøvede ikke vælge det samme hver dag. Pointen var, at medarbejderne fik mulighed for at holde den slags pause, de havde brug for.

Ordningen skulle i første omgang afprøves i fire uger. En vigtig **(5) …** for at kunne vurdere den var, at begge hold fik mulighed for at fortælle om deres erfaringer. Ellers risikerede man, at kun dem, der havde fået en bedre hverdag, blev hørt. Særligt medarbejderne på det sene hold havde svært ved at finde en afløser, når en samtale trak ud. Hvis deres problemer blev **(6) …**, ville forsøget se mere vellykket ud, end det var. På det næste personalemøde gennemgik de derfor både de pauser, der var lykkedes, og dem, der igen var forsvundet mellem to opgaver.

Medarbejderne var enige om at beholde ordningen, men ville gøre **(7) …** af erfaringerne ved at ændre fordelingen af telefonvagter. Den sidste vagt skulle være kortere, og der skulle på forhånd være udpeget en person, som kunne tage over ved forsinkelser. Lederen lovede at følge **(8) …** på ændringerne efter en måned. For hende var den vigtigste erfaring, at pauser ikke bare skulle stå i en kalender. Der skulle også være en aftale om arbejdet imens. Først da blev det muligt at gå fra en opgave uden at føle, at man overlod problemet til andre.

PD3.online
Originalt øvemateriale

Prøve i Dansk 3

Øvesæt 00 · Fælles steder i Mellemkøbing

UOFFICIELT ØVESÆT · IKKE UDGIVET AF SIRI

Skriftlig del

Skriftlig fremstilling

Delprøve 1: En e-mail

Delprøve 2A: Deltagelse i lokale aktiviteter

Delprøve 2B: Fælles steder i hverdagen

Du skal besvare delprøve 1 og enten delprøve 2A eller delprøve 2B.

- Tid: 2½ time
- Hjælpemidler: Ordbøger

Udfyldes af prøvedeltageren

Navn

Dato

Situation

Du har fået en e-mail fra en dansk ven, som er flyttet til en ny by og gerne vil lære flere mennesker i nærheden at kende.

Modtaget besked

Fra: En ven Til: Dig Emne: Nyt fra mig

… Jeg savner et sted at møde folk efter arbejde. Du fortalte, at du selv var med i en lokal aktivitet sidste år. Hvad var det, og hvad fik du ud af det?

Kulturhuset har både et åbent køkken og en samtalegruppe, men jeg kan kun komme én aften om ugen. Hvilken aktivitet synes du, jeg skal prøve først, og hvorfor?

Min nabo siger, at den slags aktiviteter kun er for folk, der allerede kender hinanden. Det gør mig lidt usikker. Tror du, han har ret?

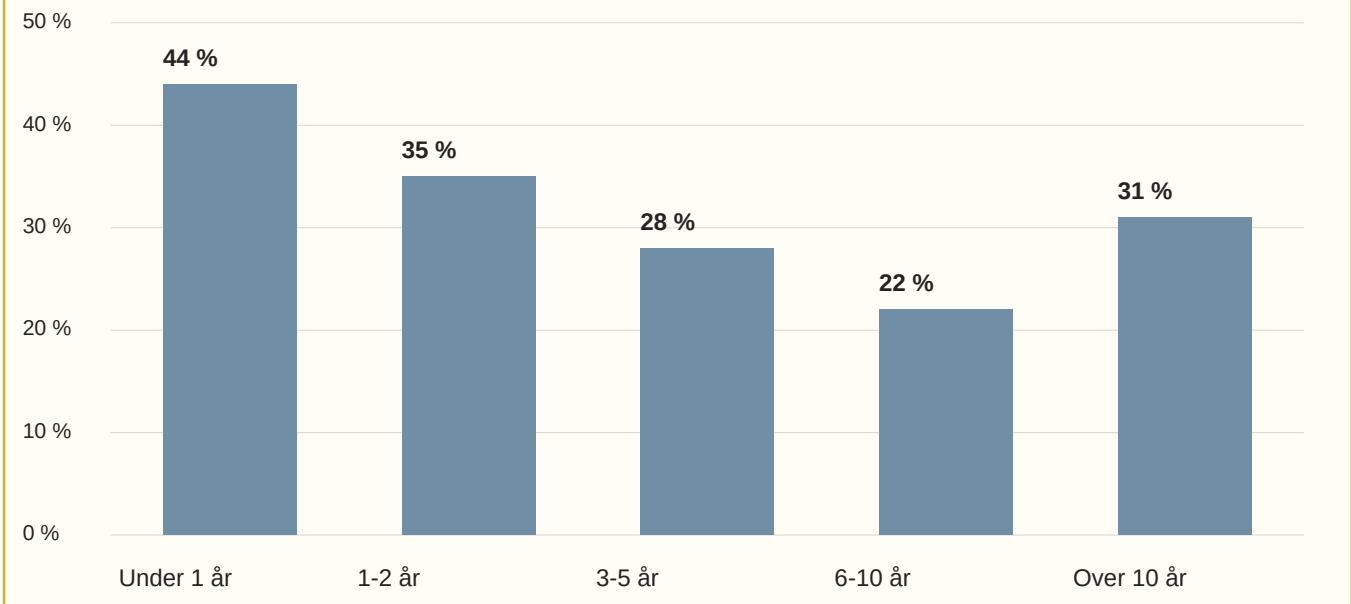
På torsdag er der et informationsmøde i huset, men jeg vil helst ikke gå alene. Kan du tage med, og hvornår skal vi mødes? …

Opgave

- Tak for mailen.
- Kom ind på de fire understregede spørgsmål i mailen.
- Foreslå, at I taler sammen igen efter mødet.

Andel, der deltog i en gratis lokal aktivitet mindst én gang om måneden

Fem grupper efter antal år i byen. Fiktive øvetal, ikke officiel statistik.



Kilde: Konstruerede øvedata.

Opgave

1. Beskriv kort hovedtrækkene i diagrammet.
2. Forklar, hvilke mulige årsager der kan være til nogle af forskellene mellem grupperne.
3. Vurdér fordele og ulemper ved, at kommuner finansierer aktiviteter, der er gratis for deltagerne, og som hjælper nye og gamle beboere med at mødes. Begrund dine synspunkter.

Du skal skrive mindst 200 ord. Punkt 3 skal fylde cirka halvdelen af din besvarelse.

Fælles steder i hverdagen

Mange mennesker vil gerne kende andre i deres lokalområde. Et sted at mødes kan gøre det lettere, men nogen skal betale for lokalerne og organisere aktiviteterne.

Der er forskellige holdninger til, hvordan kommunen bedst kan støtte lokale mødesteder. Nogle mener for eksempel:

- Kommunen bør støtte mødesteder i flere boligområder frem for at samle alle aktiviteter i centrum.
- Frivillige kan stå for aktiviteter, men bør ikke alene have ansvaret for lokaler og sikkerhed.
- Man bør kunne prøve en lokal aktivitet uden først at melde sig ind i en forening.
- Det er vigtigere at forbedre transporten til eksisterende tilbud end at åbne nye mødesteder.
- Digitale grupper kan hjælpe nye beboere, men de kan ikke altid erstatte møder ansigt til ansigt.
- Aktiviteter bør også være lette at deltage i for mennesker, der endnu ikke taler flydende dansk.

Opgave

1. Fortæl kort om en situation, hvor du selv eller en anden fandt et sted at møde mennesker i et lokalområde.
2. Kommenter én eller to af holdningerne fra listen, og forklar, hvorfor du er enig eller uenig.
3. Vurdér fordele og ulemper ved, at kommunen bruger flere penge på åbne, gratis mødesteder frem for at støtte de eksisterende foreninger mere. Begrund dine synspunkter.

Du skal skrive mindst 200 ord. Punkt 3 skal fylde cirka halvdelen af din besvarelse.